

Kaj je Božje kraljestvo?

kard. Carlo Maria Martini

Rim, 24. 2. 2005

Pri vsaki sveti maši omenjamo kraljestvo, npr., ko molimo Oče naš: »*Oče naš, pridi tvoje kraljestvo!*« In na koncu evharistične molitve vzklikamo: »*Tvoje je kraljestvo, tvoje je oblast in slava vekomaj!*« To kraljestvo je osnovna tema Jezusovega oznanjevanja vse od začetka. Po tem, ko je bil Janez dan v ječo, je šel Jezus iz Nazareta v Kafarnaum. Pravijo Evangeliji, da je Jezus takrat začel oznanjevanje z besedami: »Spreobrnite se, kajti približalo se je nebeško kraljestvo.« (Mt 4,17) To je osnovna tema Jezusove oznanjevanja. Povzetek tega pa najdemo v Mt 4,23: »Jezus je hodil po vsej Galileji. Učil je po njihovih shodnicah in oznanjal evangelij kraljestva. Ozdravljal je vsakovrstne bolezni in vsakovrstne slabosti med ljudstvom.« (Mt 4,23)

Vidimo lahko tudi razlike med glagoli:

- učiti (*didàschein*)
- pridigati, tako da oznanja Kraljestvo (*Kerissèin*)
- skrb za bolne

Tri stvari, ki so kot ena.

Jezus, torej pogosto govori o Božjem kraljestvu, zlasti v sinoptikih: izraz je redko uporabljen v Janezovem evangeliju, medtem ko je v sinoptikih pogost. Vemo, da ni lahko definirat kraljestvo. Jezus nikoli ne da jasne teoretične definicije, kaj je Božje kraljestvo. Zadovolji se s prisposodobami in parabolami. Kraljestvo je kot seme, je podobno mreži, je podobno dragocenemu biseru, je podoben zakladu skritemu na njivi ... To so podobe, ki opišejo nekatere vidike kraljestva, brez da bi dali jasno in popolno definicijo.

Tu je nekaj skrivnostnega, tudi Jezus sam govori o tem, da je kraljestvo skrivnostno. »*Vam je dana skrivnost Božjega kraljestva*« (Mr 4,11) Jezus ne reče apostolom, »*vam je dana kraljestvo*«, ampak »*vam je dana skrivnost Božjega kraljestva*«. Ta skrivnostnost, ki je izgovorjena od začetka Jezusovega delovanja, po eni strani pritegne in po drugi strani je skrivnostno. Ne more biti drugače kot skrivnostno vse do razkritja, ki bo prišlo s smrtjo in vstajenjem Jezusa Kristusa.

Vprašati se moramo: Kaj so razumeli prvi Jezusovi poslušalci v Galileji, ko so slišali, da govori o Božjem kraljestvu? Ta izraz je bil bralcem judovske Biblije znan. Oni so točno vedeli, da je Bog Kralj od vedno; npr. v Psalmu 29,10 beremo: »*GOSPOD prestoluje kot kralj na veke*«. Judom je bil ta izraz znan, znana jim je bila beseda. Psalm 96,10 pa pravi: »*Govorite med narodi: »GOSPOD kraljuje*«. In Psalm 97,1: »*GOSPOD kraljuje, naj se raduje zemlja*«. Iz tega lahko vidimo, da ni bilo nobene potrebe, da bi Jezus v svojem oznanjevanju ljudi učil, da Gospod kraljuje. Na primer zelo stara himna, kot Mojzesova pesem, pravi proti koncu: »*Gospod kraljuje na veke in za vedno!*« Že stoletja in tisočletja se je prenašala ideja o Božjem kraljevanju. Prav tako pravi druga pesem, ki je nastala malo kasneje in jo najdemo v prvi Kroniški knjigi 29, 11-

13: »Tvoji, o GOSPOD, so veličina, moč, čast, sijaj in veličastvo. Tvoje je namreč vse, kar je v nebesih in na zemlji. Tvoje, o GOSPOD, je kraljestvo in ti se vzdiguješ kot glava nad vse. 12 Od tebe prihajata bogastvo in slava in ti gospoduješ nad vsem. V tvoji roki sta moč in oblast in v tvoji roki je, da narediš vse veliko in močno. Zdaj torej, naš Bog, se ti zahvaljujemo in slavimo tvoje veličastno ime.« Jezus torej očitno ne govori zato, da bi povedal nekaj novega, rekoč, da je Bog kralj in njegovo je kraljestvo.

Bralci judovske Biblije so vedeli tudi, da greh prepreči obstoj kraljestva, tako osebni greh kot družbeni greh. Zaradi česar Bog vlada po pravici, toda lahko zgleda in se ima pogosto vtis, da vodijo igro naprej hudobni, tisti, ki se ne podredijo Bogu. Sveto pismo je polno takih grenkih opazanj, zlasti nepokorščine Bogu, ki je večni Kralj, kjer dopusti predvsem zatiranje ljudi in na določeni točki tudi odvisnost ljudstva od tujca, častilca idolov in sovražnika Boga Izraelcev.

Da pride Božje kraljestvo, pomeni, da pride Bog zato, da drži stvari na mestu, pride, da ohrani red, da premaga sovražnike, da kaznuje grešnike, da obnovi tisto moč nad zgodovino, ki je bila vedno njegova pravica. To je bilo tudi pričakovanje pobožnih judov, ki so verjeli in upali v Boga, pričakovanje, ki ga najdemo v mnogih psalmih in mnogih drugih straneh Svetega pisma, kot npr. Psalm 9,18: »Krivičniki se morajo vrniti v podzemlje, vsi narodi, ki na Boga pozabljajo.«

To pomeni, da kraljevanje Boga pomete stran vse sovražnike! Psalm 9,6-7 nadaljuje: »Zapretil si narodom, pogubil krivičnika. Njihovo ime si izbrisal na vekov veke. Sovražniki so pokončani, razvaline so za vedno; izruval si njihova mesta, njih spomin se je izgubil.«

Torej se je res pokazal kot kralj! In naprej pravi Psalm 9,8-9: »Toda GOSPOD prestoluje na veke, za sodbo je utrdil svoj prestol. On sam bo sodil svet s pravičnostjo, razsojal med ljudstvi po pravici.« Še en Psalm pravi takole, Psalm 102,20-23: »Zakaj GOSPOD je gledal s svoje svete višine, z nebes je zrl proti zemlji, da bi slišal ujetnikovo vzdihovanje, da bi oprostil sinove smrtnosti; da bi na Sionu oznanjali ime GOSPODOVO, njegovo hvalo v Jeruzalemu, ko se ljudstva zberejo skupaj in kraljestva, da bi služila GOSPODU.«

Znamenje osvoboditve je svobodna razglasitev Božje slave na Sionu in v Jeruzalemu. Pričakuje se zato, da bo Bog vladal, da bo najprej obsodil vse sovražnike, uničil vse grešnike, zbrisal vse hudobne, tako da bo ljudstvo lahko mirno živelo v svoji hiši, na svoji zemlji, v svojem mestu Jeruzalem. Toda mi vemo, da stvari niso tako preproste. Jezus v svojem postopnem razodetju kraljestva, ne razodeva zgolj preproste obsodbe in uničenje hudobnih, ampak nam korak za korakom pomaga razumeti na malo skrivnosten način, da Božje kraljestvo ne pomeni, da želi Bog samo uničiti grešnike, ampak da jih Bog želi predvsem rešiti in jim odpustiti. To je zagotovo nov način in zato Jezus sprejme slabost sveta nase: to je popolna novost Jezusovega razodevanja. To nam pomaga spoznavati Matej 8, 17, ko citira Izaija 53, kjer pravi: »*On je odvzel naše slabosti in odnesel naše bolezni.*« Neposredno se odlomek nanaša na Jezusova ozdravljenja, toda s tem skrivnostnim stavkom »odnesel naše bolezni«, se Jezus razodene vedno bolj jasno kot tisti, ki sprejme nase greh sveta. In to postane vedno bolj jasno, ko Jezus hodi proti Jeruzalemu, zlasti kot napoved trpljenja ali kot izrazi tega, kar najdemo tudi v Markovem evangeliju 10,45: »Saj tudi Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.«

Tako Jezus počasi razjasni pomen kako on razume izvrševanje kraljevanja Boga: ne da uniči sovražnike, ampak tako da dà svoje življenje za odpuščanje sovražnikom in odkupitev mnogih.

Tudi kasneje v trpljenju z besedami kot tiste v vrtu Getsemani: »Oče ne, kar jaz hočem, ampak kar ti« (Mr 14,36). Pa tudi s potrditvijo po aretaciji na Oljski gori: »Vse to pa se je zgodilo, da so se izpolnila Pisma prerokov.« (Mt 26,56)

Jezus nam daje razumeti, da je njegovo sprejetje zla nase, načrt, v katerem se razodeva kraljevanje Boga. Jezus torej uresničuje kraljestvo, zlasti v prvem delu svojega življenja, tako da premaga bolezn, slabosti, in hkrati nam na skrivnosten način da razumeti, da jih je sprejel nase. Bolezn in slabosti so posledica in podoba greha. Jezus odpušča grehe, predvsem pa daruje v svoji nemoči, v uboštvu, v slabosti svoje življenja za nas, v smrti na križu in vstajenju, da bi nam dal gotovost Božjega odpuščanja. Vidite, tako se korak za korakom odkriva kraljestvo. Zato kraljestvo ni stroj, ki je že narejen in pride iz nebes in se vzpostavi na zemlji; kraljestvo je nekaj kar se odkriva postopoma v Jezusovem življenju. Lahko rečemo: **Jezus je Kraljestvo, ki pride, On je!** In tudi v nas se kraljestvo uresničuje skozi proces, proces obnove, ki se začne v srcu človeka, v notranjosti človeka, ki ima svoj začetek z rojstvom – krstom – in gre preko rasti, proti polnosti končne manifestacije Jezusa v našem odrešenem človeštvu. Torej, kraljestvo srečamo predvsem v Jezusu, ki je najboljšo Kraljestvo. Kraljestvo se uresničuje v življenju, smrti in vstajenju. Kraljestvo se uresničuje v celem njegovem življenju, od oznanjenja do vnebohoda, uresničuje se v njegovi smrti, uresničuje se v njegovem vstajenju. In potem se Božje kraljestvo postopoma uresničuje v vseh nas, v vseh, ki vstopimo v Jezusove drže in odnose, na način kot je On živel, tako da darujemo lastno življenje, kot ga je daroval On.

Zato kraljestvo pride, ne na abstrakten način, ampak v tisti meri, v kateri vsak od nas vstopi v Jezusov načrt in se na nek način poedini z Jezusom in obnovi v svojem življenju odnose z brati in sestrami ter stvarmi sveta, po poslanstvu in zgledu Jezusa. In to se ne zgodi zgolj individualno, ampak tudi družbeno, zlasti v vidni Cerkvi in potem v vseh tistih situacijah, v katerih se ponovno zaživi in daje v prakso vsebino in način Jezusovega življenja. Kdor živi tako in uresničuje kraljestvo, bo postal, po Jezusovih besedah, sol zemlje, luč sveta. In bo vodil ljudi k slavljenju Očeta, ki je v nebesih.

Na tej točki lahko razumemo zakaj kraljestvo v Novi zavezi, razen v sinoptikih, ni izraženo z eno samo formulo, kot je »Božje kraljestvo«, ampak z mnogimi drugimi izrazi, tudi če te ne uporabljajo neposredno besede »kraljestvo«. Tako izrazi »*Kristus je vstal!*« »*Križani je vstal*«, »*Jezus je bil križan zaradi naših grehov in je vstal, da bi nas opravičil*« ali stavki kot so »*Jaz sem pot, resnica in življenje*« ali kot tista Paolova: »*Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni!*«. Vsi ti stavki in izrazi govorijo o realnosti kraljestva. In takega načina je Nova zaveza polna. Vemo, da obstajajo potem tudi daljši izrazi, kot npr. začetek pisma Efežanom, Kološanom, 2. poglavje pisma Filipljanom, ki opisujejo različne trenutke prihoda Božjega kraljestva, in na ta način opišejo Jezusovo »kariero«, njegov prihod od Očeta, v ponižnosti trpljenja, smrti in vstajenja, v slavi, v izlitju Svetega Duha na Cerkev. Vse to je Božje kraljestvo, ki prihaja v polnosti.